НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії

Ігор РОМАНЮК

«___»_____2024 року

ПРОГРАМА
фахового іспиту для осіб, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня "бакалавр" на основі раніше здобутого ступеня бакалавра чи магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Спеціальність: 183 "Технології захисту навколишнього середовища"

Освітньо-професійна програма: "Техногенно-екологічна безпека"

Харків - 2024

ВСТУП

Фаховий іспит проводиться з метою перевірки та оцінки теоретичної підготовки вступника, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін за відповідною освітньо-професійною програмою.

Фаховий іспит проводиться в усній формі з використанням трьох теоретичних питань, що наведені у білетах.

Час на підготовку до відповіді складає 30 хвилин.

Для складання випробування вступник може використовувати ручки, олівці, лінійку, калькулятор. Усі інші матеріали, як то законодавчі та нормативні акти, методичні матеріали, довідники, словники, записи, конспекти, тощо, а також засоби мобільного зв'язку, будь-які носії інформації протягом іспиту вступникам використовувати суворо забороняється.

У разі порушення зазначених вимог, а також під час виявлення проявів несамостійної підготовки до відповіді, голова фахової атестаційної комісії має право видалити вступника з випробування з виставленням йому загальної незадовільної оцінки.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ІСПИТУ

Рівень знань кандидата на навчання за результатами відповіді оцінюється за стобальною шкалою (від 100 до 200) за такими критеріями:

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється відповідь
190 – 200	Кандидат на навчання дав повну і правильну відповідь на всі питання, логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати закони і правила в конкретних ситуаціях, показав володіння спеціальною термінологією а мовну культуру.
189-160	Кандидат на навчання дав повну і правильну відповідь на всі питання, при цьому можливі 1-2 негрубі помилки; логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати закони і правила у конкретних ситуаціях, показав володіння спеціальною термінологією.
135-159	Кандидат на навчання показав знання основного матеріалу, але не розкрив його деталей, припустився при цьому 2-3 грубих помилок, або дав неточні формулювання.
100-134	Кандидат на навчання знає незначну частину програмного матеріалу, у відповідях на теоретичні та практичні питання припускається грубих помилок, слабо володіє спеціальною термінологією.
0-99	Кандидат на навчання не знає значної частини програмного матеріалу, не може надати відповіді на теоретичні та

	практичні питання, не володіє спеціальною термінологією, має низьку мовну культуру.

У разі отримання кандидатом на навчання менше ніж 100 балів, фаховий іспит вважається не складеним, а такій особі відмовляється у подальшій участі в конкурсі щодо зарахування на навчання.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ.

2.1. Перелік тем з навчальної дисципліни «Екологічне право»

1. Надайте поняття та назвіть ознаки екологічного права.
2. Охарактеризуйте предмет і методи екологічного права.
3. Назвіть об'єкти екологічного права.
4. Охарактеризуйте джерела екологічного права.
5. Принципи, функції та норми екологічного права.
6. Проаналізуйте систему екологічного права.
7. Надайте поняття екологічних прав громадян.
8. Назвіть види екологічних прав громадян.
9. Які існують гарантії екологічних прав громадян? Назвіть форми їх захисту.
10. Проаналізуйте обов'язки громадян у галузі екології.
11. Охарактеризуйте право природокористування.
12. Назвіть принципи права природокористування.
13. Проаналізуйте суб'єкти та об'єкти права природокористування.
14. Назвіть права і обов'язки природокористувачів.
15. Охарактеризуйте підстави виникнення та припинення права природокористування.
16. Поняття права власності на природні ресурси.
17. Назвіть форми права власності на природні ресурси.
18. Проаналізуйте підстави для виникнення відносин права власності на природні ресурси.
19. Назвіть об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси.
20. Зміст права власності на природні ресурси.
21. Охарактеризуйте форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси.
22. Назвіть підстави припинення права власності на природні ресурси
23. Надайте поняття екологічного правопорушення.
24. Що таке екологічна відповідальність?
25. Назвіть об'єкти та суб'єкти екологічних правопорушень.
26. Охарактеризуйте особливості цивільно-правової відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства.
27. Охарактеризуйте дисциплінарну відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.

28. В чому полягає адміністративна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.

29. Як здійснюється впровадження справ про притягнення до адміністративної відповідальності.

30. Охарактеризуйте підвідомчість справ про адміністративні правопорушення.

31. Кримінальні відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.

32. Назвіть завдання земельного законодавства.

33. Охарактеризуйте форми та види власності на землю.

34. Назвіть права та обов'язки власників земель та землекористувачів.

35. Як здійснюється використання земель?

36. В чому полягає правова охорона земель?

37. Як здійснюється контроль за використанням та охороною земель?

38. Назвіть відповідальність за порушення земельного законодавства.

39. Правова охорона надр. Компетенція органів управління.

40. Надання надр у користування.

41. Права та обов'язки користувачів надр.

42. Плата за користування надрами.

43. Охорона надр. Державний контроль і нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанням і охороною.

44. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

45. Характеристика і завдання водного законодавства. Водний та земельний фонди України.

46. Види права водокористування. Охорона вод. Права і обов'язки водокористувачів.

47. Відповідальність за порушення водного законодавства.

48. Завдання лісового законодавства України.

49. Права та обов'язки лісокористувачів.

50. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів.

51. Право використання лісових ресурсів.

52. Плата за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду.

53. Державний облік лісового фонду.

54. Відповідальність за порушення лісового законодавства.

55. Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

57. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу.

58. Права та обов'язки громадян при використанні об'єктів тваринного світу.

59. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу.

60. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.

61. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

62. Завдання закону про охорону атмосферного повітря.

63. Стандартизація і нормування у галузі охорони атмосферного повітря.

64. Заходи щодо охорони атмосферного повітря.

65. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря.

66. Контроль по охороні атмосферного повітря.

67. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря.

68. Правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря та відповідальність за них.

69. Поняття та структурні елементи екологічної мережі України.

70. Особливості правового режиму територій та об'єктів природнозаповідного фонду України.

71. Правовий режим лікувально-оздоровчих, курортних та рекреаційних зон. Правовий режим водно-болотних угідь. Зони надзвичайної екологічної ситуації: поняття, ознаки та види.

72. Правові підстави та порядок надання територіям статусу зони надзвичайної екологічної ситуації. Особливості правового режиму зон, встановлених на радіоактивно забруднених територіях

73. Право власності на надра і право користування надрами.

74. Правове регулювання заходів з охорони надр. Об'єкти правового регулювання.

75. Правове регулювання заходів з охорони земель

76. Право власності на ліси і право користування лісами.

77. Право користування об'єктами рослинного світу.

78. Правове регулювання заходів з охорони лісів та рослинного світу. Об'єкти правового регулювання.

79. Право власності на води і право водокористування.

80. Правове регулювання заходів з охорони вод та з охорони атмосферного повітря

81. Поняття екологічної безпеки населення і територій та правова основа її забезпечення.

82. Правове регулювання поводження з екологічно небезпечними об'єктами.

83. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки при поводженні з генетично модифікованими організмами.

84. Правове регулювання поводження з відходами.

85. Поняття та принципи міжнародного екологічного права.

86. Джерела міжнародного екологічного права.

2.2. Перелік тем з навчальної дисципліни «Основи техногенно-екологічної безпеки»

1. «Озоновий шар» та його роль у захисті поверхні Землі від дії космічного випромінення.

2. Атмосфера – газова оболонка Землі.

3. Фактори впливу на стан атмосфери.

4. Проблема стабілізації вмісту вуглекислого газу в атмосфері.

5. Організація контролю фізико-хімічних параметрів повітря на підприємстві.

6. Методи кондиціювання повітря для замкнених робочих приміщень.

7. Кількісна оцінка впливу транспортних засобів на стан атмосферного повітря в населених пунктах.

8. Використання методів біоіндикації для оцінки стану повітряного середовища.

9. Засоби та методи відбору проб повітря.

10. Стаціонарні та нестаціонарні джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

11. Проблеми моніторингу повітряного басейну.

12. Шляхи реалізації політики охорони атмосферного повітря.

13. Антропогенний вплив на атмосферне повітря.

14. Вплив забруднення атмосфери на земну поверхню і живі організми.

15. Основи динаміки атмосфери.

16. Методи вимірювання фізичних параметрів атмосфери.

17. Методи аналізу хімічного складу атмосфери.

18. Технології очищення газових викидів сухими пиловловлювачами.

19. Технології сухого очищення газових викидів від пилу фільтруванням.

20. Технології мокрого очищення газових викидів від пилу.

21. Технології абсорбційного очищення газових викидів від газо- й пароподібних речовин.

22. Технології адсорбційного очищення газових викидів від газо- й пароподібних речовин.

23. Рукавні фільтри.

24. Антропогенний вплив на поверхневі води.

25. Антропогенний вплив на підземні води.

26. Моніторинг водних ресурсів.

27. Проблема якості води у водних об’єктах.

28. Шляхи подолання кризи водопостачання господарства України.

29. Підтоплення, захист від підтоплень.

30. Водна екосистема, її склад і місце в біосфері.

31. Динаміка водних мас і її роль у водних екосистемах.

32. Гідрофізичні фактори водних екосистем.

33. Органічне та токсичне забруднення водних екосистем.

34. Евтрофування, його причини і наслідки для водних екосистем.

35. Технології захисту водних ресурсів та відновлення водних екосистем.

36. Хімічне забруднення природних вод та його джерела.

37. Фізичне забруднення природних вод та його джерела.

38. Біологічне забруднення природних вод та його джерела.

39. Антропогенне евтрофування водних об'єктів.
40. Екологічна оцінка якості поверхневих вод.
41. Екологічна оцінка якості підземних вод.
42. Антропогенний вплив на ґрунти.
43. Рекультивація земель.
44. Природні фактори впливу на ґрунти і надра.
45. Антропогенні джерела порушення надр.
46. Джерела хімічного і біологічного забруднення ґрунтів та надр.
47. Законодавча база захисту ґрунтів і надр.
48. Добування корисних копалин.
49. Захист надр при добуванні корисних копалин.
50. Захист надр від небезпечних і несприятливих геологічних процесів.
51. Заходи боротьби з ерозією.
52. Природні фактори впливу на ґрунти і надра.
53. Джерела хімічного і біологічного забруднення ґрунтів та надр.
54. Законодавча база захисту ґрунтів і надр.
55. Добування корисних копалин.
56. Захист надр при добуванні корисних копалин.
57. Захист надр від небезпечних і несприятливих геологічних процесів.
58. Забруднення ґрунтів внаслідок осідання радіоактивних речовин.
59. Підземні сховища небезпечних відходів.
60. Міграція забруднювальних речовин у літосфері.
61. Законодавча база ЄС у сфері захисту ґрунтів і надр.
62. Екологічні проблеми добування сланцевого газу.
63. Технології захисту ґрунтів від просідання.
64. Фітомеліорація.
65. Ремедіація радіоактивно забруднених територій.
66. Надзвичайні ситуації глобального характеру.
67. Небезпека і джерела небезпеки у сфері природокористування.
68. Поняття екологічно небезпечного об’єкта.
69. Екологічний аудит в Україні.
70. Екологічна експертиза техногенного об’єкту.
71. Екологічне право.
72. Екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки.
73. Основні критерії екологічної безпеки.
74. Принципи та пріоритети політики екобезпечного розвитку.
75. Організація системи управління екологічною безпекою в Україні.
76. Порядок здійснення оцінки впливу на довкілля.
77. Основна мета і завдання системи моніторингу довкілля.
78. Види екологічного моніторингу.
79. Економічний механізм раціонального використання ресурсів.
80. Вплив природного середовища на соціально-економічний простір.
81. Екологічні наслідки видобутку корисних копалин.
82. Особливості розміщення потенційно небезпечних виробництв в Україні.

83. Моніторинг геологічного середовища та стану ґрунтів.
84. Теплове забруднення довкілля.
85. Гранично допустимі рівні теплового навантаження на довкілля.
86. Шумове забруднення довкілля.
87. Потенційно небезпечний об’єкт.
88. Надзвичайні ситуації природного походження.
89. Надзвичайні ситуації техногенного походження.
90. Основні види антропогенних впливів.

2.3. Перелік тем з навчальної дисципліни «Первинна військово-професійна підготовка»

1. Основи загальновійськового бою.
2. Дії бійця в бою.
3. Сутність дисципліни в підрозділах ДСНС України. Підйом за бойовою тривогою і сигналом «Збір!».
4. Поняття про тактичну медицину. Засоби індивідуального медичного оснащення (АМВІ).
5. Допомога під вогнем (у секторі обстрілу). Допомога на полі бою (у секторі укриття).
6. Серцево-судинні порушення. Види ушкоджень.
7. Евакуація пораненого в укриття в бойових і небойових умовах. Послідовність надання медичної допомоги.
8. Особливості вивчення та аналізу місцевості по топографічних картах підрозділами ДСНС. Поняття про топографічну карту. Класифікація, розграфка та номенклатура топографічних карт.
9. Зображення місцевості та вимірювання відстані і площ на топографічних картах. Рельєф місцевості та зображення його на топографічних картах.
10. Прямокутні та географічні координати об’єктів.
11. Вимір по карті дирекційних кутів та азимутів. Перехід від дирекційного кута до магнітного азимута.
12. Орієнтування на місцевості без карти. Сучасні способи та засоби навігації.
13. Основи фортифікації.
14. Вибухові суміші та речовини. Вибухонебезпечні предмети. Заходи безпеки при поводженні з ними. Вибухобезпека.
15. Порядок виявлення інженерних боєприпасів. Порядок обладнання індивідуального окопу.
16. Основи вогневої підготовки та стрільби зі стрілецької зброї.
17. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами. Екіпірування під час проведення стрільб.
18. Матеріальна частина автоматів Калашникова. Прийоми та правила стрільби з автоматів.
19. Практичне заняття. Ведення вогню з автоматів за умовами вправ курсу стрільб.

20. Призначення, бойові характеристики та загальна будова ручних осколочних гранат. Призначення, бойові характеристики та загальна будова ручного гранатомета РПГ-7, автоматичного гранатомета станкового АГС-17 та снайперської гвинтівки UR-10.

21. Основні поняття про зброю масового ураження та наслідки руйнувань (аварій) радіаційно та хімічно небезпечних об'єктів. Засоби індивідуального захисту та порядок користування ними.

22. Сутність та основні показники радіоактивності. Біологічна дія іонізуючого випромінювання та заходи захисту від нього.

23. Методика прогнозування і оцінки радіаційної обстановки та визначення заходів щодо захисту населення при аваріях (руйнуваннях) на радіаційно-небезпечних об'єктах (РНО).

24. Класифікація та принципи побудови засобів індивідуального захисту від радіоактивних та небезпечних хімічних і біологічних речовин.

25. Класифікація і токсичність отруйних небезпечних хімічних та біологічних речовин і заходи захисту від них. Класифікація і характеристики запалювальних речовин та захист від них.

26. Прогнозування наслідків аварії на хімічно-небезпечних об'єктах (ХНО).

27. Організація та проведення спеціального оброблення.

28. Основи дозиметрії та методи визначення небезпечних хімічних речовин. Прилади радіаційної та хімічної розвідки і контролю.

29. Застосування індивідуальних засобів захисту та табельних засобів спеціальної обробки в умовах надзвичайних ситуацій.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

3.1. Список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни «Екологічне право»

Основна:

1. Екологічне право. Конспект лекцій [Текст] / В.М.Бабакін, В.Ю. Колосков, О.М. Кондратенко. Х.: НУЦЗУ, 2023. 168 с.

2. The Ecology Book. Big Ideas Simply Explained /T, Juniper. 2019. 352 p.

3. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 552 с.

4. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.

5. Екологічне право України: підручник для студентів юрид. вищ. навч. закладів / А.П Гетьман, М.В шульга, В.К. Попов та ін.; За ред. А.П. Гетьмана та М.В. Шульги. Х.: Право, 2019. 384 с.

6. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія.. –

ІваноФранківськ.: Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2016. – 271 с.

7. Краснова М. В. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. К. : ВПЦ "Київський університет", 2021. 191 с

8. Снітинський В.В., Хірівський П.Р., Гнатів П.С. та ін.. Екотоксикологія. Навчальний посібник. К., 2019. 396 с.

Додаткова:

9. Конституція України, прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. ВВРУ. 1996. –№30. –Ст. 141.

10. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи [Електронний ресурс]. Закон України від 27 лютого 1991 року. Режим доступу :http://zakon1.rada.gov.ua/cgibin/laws.

11. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25 червня 1991 р. №1268-XII. – Відомості Верховної Ради України. 1991.– № 41. – Ст. 546.

12. Про природно-заповідний фонд України. Закон України від 16 червня 1992р. №2456-XII. // Відомості Верховної Ради України. – 1992.– №34. Ст. 502.

13. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. -№36. –Ст. 340.

14. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. №24. – Ст. 189 (З наступними змінами та доповненнями).

15. Лісовий кодекс України (в редакції Закону від 8 лютого 2006 р.) // Відомості Верховної Ради України. 2006. №21. Ст. 170.

16. Про оцінку впливу на довкілля. Закон України від 23 травня 2017 року. // Відомості Верховної Ради України. 2017. №29. – Ст. 315.

17. Про стратегічну екологічну оцінку. Закон України від 20 березня 2018 року // Відомості Верховної Ради України. 2016.№16. Ст. 138.

18. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р.// Відомості Верховної Ради України. 1995. №24. Ст. 189.

19. Про відходи. Закон України від 5 березня 1998 р. // Офійійний вісник України. –1998. №13. Ст. 483.

20. Про рослинний світ. Закон України від 9 квітня 1999 р. №591-XIV. // Урядовий кур’єр. 13 травня 1999 року.

21. Про мисливське господарство та полювання. Закон України від 22 лютого 2000 р. №1478-III. // Офіційний вісник України. – 2000. – №12. Ст. 442.

22. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 8 червня 2000 р. // Урядовий кур’єр. 2000. 12 липня.

23. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13.07.2000 р. 1908-III // Офіційний вісник України. 2000. - № 42. - Ст. 248.

24. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Офіційний вісник України. 2001. №46. –Ст. 2038.

25. Про тваринний світ. Закон України від 13 грудня 2001 р. №2894-III // Голос України. 2002. 16 січня.

26. Про питну воду та питне водопостачання. Закон України від 10 січня 2002 р. №2918-III // Офіційний вісник України. 2002. №6. Ст. 223.

27. Про Червону книгу України. Закон України від 7 лютого 2002 р. // Офіційний вісник України. 2002. №10. Ст. 462.

28. Про охорону земель [Електронний ресурс] : Закон України від 19 червня 2003 року. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws.

29. Про екологічний аудит [Електронний ресурс] : Закон України від 24 червня 2004 року. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws.

30. Про екологічну мережу України [Електронний ресурс] : Закон України від 24 червня 2004 року. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgibin/laws.

31. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Затверджено Законом України від 28 лютого 2019 року №2697-VIII. // Офіційний вісник України. 2019. №26.

32. Про Державний земельний кадастр. Закон України від 7 липня 2011 року № 3613-VI // Відомості Верховної Ради України. 2012. №8. Ст. 61.

33. Про оцінку впливу на довкілля. Закон України від 23 травня 2017 року № 2059-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. №29. Ст. 315.

34. Про стратегічну екологічну оцінку. Закон України від 20 березня 2018 року № 2354-VIII // Відомості Верховної Ради України. –2018. №16. – Ст. 138.

35. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов’язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: роз’яснення Президії Вищого арбітражного суду України від 27.06.2001 р. № 02-5/744 // Вісн. госп. судочинства. – 2001. – № 4. – С. 92.

36. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля [Електронний ресурс] : постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 року. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi?Nreg=435-15.

3.2. Список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни «Основи техногенно-екологічної безпеки»

Основна:

1. Сєрікова, О. М., Стрельнікова, О. О., Колосков, В. Ю. Підвищення рівня екологічної безпеки забудованих територій України, схильних до підтоплення [Текст] : монографія / О. М. Сєрікова, О. О. Стрельнікова, В. Ю. Колосков – Х. : НУЦЗ України, 2020. – 142 с.

2. Шмандій В.М., Некос В.Ю. Екологічна безпека. – Харків: ХНУ, 2008. – 472с.

3. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявский Г.О. та ін. Екологічне управління. — К.: Либідь, 2004. — 429 с.

4. Джигирей В.С., Сторожук В.М., Яцюк Р.А. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища. Підручник. – Вид. 3-тє, доп. – Львів: Афіша, 2001. – 272 с.

5. Наукові та прикладні основи захисту ґрунтів від ерозії в Україні : монографія / за ред. С. А. Балюка та Л. Л. Товажнянського. – Харків: НТУ «ХПІ», 2010. – 460 с.

6. Шестопалов О. В.Охорона навколишнього середовища від забруднення нафтопродуктами : навч. посіб. / Шестопалов О. В., Бахарєва Г. Ю., Мамедова О. О. та ін.– Х. : НТУ «ХПІ», 2015. – 116 с.

7. Джигирей В.С. Промислова екологія : Навчальний посібник / С.О. Апостолюк, В.С. Джигирей, А.С. Апостолюк. – К. : Знання, 2005. – 474 с.

8. Джигирей В. С. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища : Підручник / В. С. Джигирей, В. М. Сторожук, Р. А. Яцюк ; МОН України. – 3-є вид., доп. – Львів : Афіша, 2001. – 272 с.

Додаткова:

9. Sierikova, E.; Strelnikova, E.; Pisnia, L.; Pozdnyakova, E., (2020). Flood risk management of Urban Territories. Ecology, Environment and Conservation 26 (3): 1068-1077.

10.Sierikova E., Strelnikova E. Environmental safety of building development on the Kharkiv city flooding areas example. Noble International Journal of Scientific Research. Vol. 03, No. 08. 2019. pp. 72-78.

11.Сєрікова О.М., Нарожний В.А. Вплив стічних вод нафтопереробних підприємств на навколишнє природне середовище. Scientific achievements of modern society. Abstracts of the 7th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2020. С. 815-819.

12.Sierikova E.N., Strelnikova E.A. Mathematical Modeling of Groundwater Level Changing with Considering Evapotranspiration Factor. International Journal of Modern Studies in Mechanical Engineering (IJMSME). Volume 6, Issue 1, ARC Publications, LLC, USA. 2020. P. 19–25. DOI: 10.20431/2454-9711.061003

13.Pospelov B., Rybka E., Meleshchenko R., Borodych P., Gornostal S. Development of the method for rapid detection of hazardous atmospheric pollution of cities with the help of recurrence measures. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2019. Vol. 1, Issue 10 (97). P. 29–35. DOI: 10.15587/1729-4061.2019.155027

14.ЕкоСистема національна онлайн-платформа, яка містить актуальну інформацію про стан довкілля https://eco.gov.ua/

3.3. Список рекомендованої літератури з навчальної дисципліни «Первинна військово-професійна підготовка»

1. Матухно В.В., Толкунов І.О., Попов І.І., Іванець Г.В., та ін. Основи спеціальної та військової підготовки: підручник. Харків : НУЦЗУ, 2021. 275 с.

2. Назаров О. О., Барбашин В. В., Толкунов І. О., Рютін В. В. Основи організації піротехнічних робіт : навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2011. 333 с.

URL: http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_4#up.

3. Довідник офіцера сил цивільного захисту / заг. ред. О. В. Ховранюка. Кам'янець-Подільський : ВРВД ВІІ ПДАТУ, 2006. 300 с.

4. Бугайов А. Ю., Іванець Г. В., Ігнатьєв О. М., Толкунов І. О. Основи спеціальної та військової підготовки : навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2016. 106 с. URL: http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_3#up.

5. Удянський М. М., Толкунов І. О., Бондаренко О. О., Матухно В. В., та ін. Основи вогневої підготовки: навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2019. 156 с. URL: http://books.nuczu.edu.ua/list.php?IDlist=Q_1#up.

6. Полякова Н. О. Навчальна туристична топографо-краєзнавча практика : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності туризм. Київ, КНУ Т. Шевченка. 2017. 33 с.

7. Бойові токсичні хімічні речовини : підручник у 3 т. Т. 1. Хімічна зброя / В. В. Дядченко, С. Ю. Петрухін, О. І. Новіков. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 532 с.

8. Наказ МВС від 29.11.2019р. №1000 «Про затвердження Методики прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин під час аварій на хімічно небезпечних об'єктах і транспорті».

Голова фахової атестаційної комісії: Володимир КОЛОСКОВ